

Hlíðasmára 8
201 Kópavogi
sími 564 4104

Útgefandi

Læknafélag Íslands
Læknafélag Reykjavíkur

Ritstjórn

Magnús Gottfreðsson,
ritstjóri og ábyrgðarmaður
Elsa B. Valsdóttir
Gerður Gröndal
Hannes Hrafnkelsson
Magnús Haraldsson
Sigurbergur Kárason
Þórdís Jóna Hrafnkelsdóttir

Tölfræðilegur ráðgjafi

Thor Aspelund

Ritstjórnarfulltrúi

Védís Skarphéðinsdóttir
vedis@lis.is

Blaðamaður

Hávar Sigurjónsson
havar@lis.is

Auglýsingastjóri og ritari

Esther Ingólfssdóttir
esther@lis.is

Umbrot

Sævar Guðbjörnsson
saevar@lis.is

Upplag

2000

Prentun, bókband**og pökkun**

Prenttækni ehf.

Vesturvör 11

200 Kópavogi

Áskrift

14.900,- m. vsk.

Lausasala

1490,- m. vsk.

© Læknablaðið

Læknablaðið áskilur sér rétt til að birta og geyma efni blaðsins á rafrænu formi, svo sem á netinu. Blað þetta má eigi afrita með neinum hætti, hvorki að hluta né í heild, án leyfis.

Fræðigreinar Læknablaðsins eru skráðar (höfundar, greinarheiti og útdrættir) í eftirtalda gagnagrunna: Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition, Scopus og Hirsluna, gagnagrunn Landspítala.

The scientific contents of the Icelandic Medical Journal are indexed and abstracted in Medline (National Library of Medicine), Science Citation Index (SciSearch), Journal Citation Reports/Science Edition and Scopus.

ISSN: 0023-7213

„Pau koma reykjandi úr barnaskólanum“

Læknar hafa lengi látið að sér kveða í opinberri umræðu um heilbrigðismál þjóðarinnar. Í krafti menntunar sinnar og reynslu og niðurstaðna klínískra rannsókna benda þeir á það sem betur má fara. Fyrir hundrað árum voru læknar að hlutast til um aðgengi að hreinu vatni og heilnæmum húsakynnum, að koma í veg fyrir vannæringu og áfengisneyslu og vinna að uppbyggingu heilsustofnana og sjúkrasamлага. Stefið er kunnuglegt þótt ný vandamál kalli stöðugt á nýjar lausnir.

Þótt umræðan um rafrettur í dag minni töluvert á þá umræðu sem fram fór á síðustu öld um reykjar þá er varnarlinan önnur þegar verið er að innleiða nýjungar en að breyta inngrónum venjum. Reykingar voru töluvert almennar og hugtakið óbeinar reykjar óþekkt með öllu. Foreldrar reyktu áhyggjulausir á heimilunum og læknar við vinnu sína.

Merking sigarettupakka með varúðarmiðum hófst árið 1969 og ári síðar var talið fullsannað að reykjar orsök-uðu lungnakrabbamein. Yfirlýsingin varð blaðamanni Vísis tilefni til að ræða vaxandi reykjar meðal barna og unglinga undir fyrirsögninni: „Pau koma reykjandi úr barnaskólanum“ segja skólammenn um nemendur sína. Greininni var ætlað að vekja fólk til vitundar um skaðsemi reykjar og kallað eftir viðhorfsbreytingu. Bent var á að

áróður lækna eða hvatning skólammanna nægði ekki til og stöðugt yngri börn ánetjuðust reykjum. Myndin sem fylgdi greininni var valin af kostgæfni og ætlað að undirstrika alvöru málsins. Tveir drengir, fjögurra og fimm ára, hafa komist yfir sigarettur. Þeir bera sig fagmannlega að og hafa haft vit á að fela sig fyrir augum fullorðna fólksins, í öruggu skjóli bak við stóran stein en of uppteknir til þess að koma auga á Jón Birgi Pétursson ljósmyndara.

Myndin er tekin í Lambastaðahverfi á Seltjarnarnesi um 1969 og er birt með leyfi Ljósmyndasafns Reykjavíkur.

Anna Þorbjörg Þorgrímsdóttir

Læknablaðið hefur fengið Önnu Þorbjörgu Þorgrímsdóttur til að velja og skrifa um kápumyndir á 104. árgangi blaðsins í tilefni 100 ára afmælis Læknafélags Íslands. Myndirnar tengjast þeim efnum sem eru í brennidepli afmælisgreina hvers tölublaðs.

Anna er sagnfræðingur og safnafræðingur og fyrrum stjórnandi Lækningaminjasafnsins.

Ása Bryndís Guðmundsdóttir,
Bára Dís Benediktsdóttir,
Elva Rut Sigurðardóttir
og Ólafur Pálsson.
Myndina tók ljósmyndari
spítalans, Þorkell Þorkelsson.

Ungir vísindamenn Landspítala 2018

Á uppskeruhátíð Landspítala voru veittir Vísindasjóðsstyrkir uppá 73 milljónir króna til 90 verkefna. Þá fengu fjórir ungir vísindamenn styrk: Ása Bryndís Guðmundsdóttir lyfjafræðinemi, Bára Dís Benediktsdóttir lækni, Elva Rut Sigurðardóttir læknanemi og Ólafur Pálsson lækni.

Ása Bryndís Guðmundsdóttir er í doktorsnámi í ónæmisfræði við læknaeild HÍ og ber doktorsverkefni hennar heitið „Utanfrumufjölsykrur blágrænþörungna úr Bláa Lóninu draga úr tjáningu angafrumna á SYK og CLEC7a“.

Bára Dís Benediktsdóttir rannsakar erfðabreytileika sem veldur skyndidauða og er rannsóknin unnin í samstarfi Landspítala og Íslenskrar erfðagreiningar.

Elva Rut Sigurðardóttir rannsakar nýgengi fósturköfnunar á Íslandi og hvernig það hefur breyst á undanfönum árum.

Ólafur Pálsson hefur rannsakað alla sjúklinga á Íslandi með sóragigt sem eru að hefja meðferð með líftæknilyfjum.